

BOŽIDAR FINKA, ZAVOD ZA HRVATSKI JEZIK, ZAGREB

RJEČNIK HRVATSKOGA KAJKAVSKOGA KNJIŽEVNOG JEZIKA

(u povodu izlaska iz tiska 5. sveska)

Za hrvatski jezik i hrvatsku leksikografiju Rječnik hrvatskoga kajkavskoga književnog jezika ima značenje i domašaje temeljnoga djela. Rječnik ispunjava dug prema jednom hrvatskom narječju, u ovom slučaju kajkavskom, s bogatim pisanim (književnim) nasljeđem. Kajkavsko je narječje sve do pojave toga rječnika ostalo po strani naših glavnih općenacionalnih leksikografskih djela, po tome i znatno prikraćeno u mogućnostima da dadne svoj udjel u oblikovanju jezičnoga i posebno rječničkoga standarda kojim se danas služe Hrvati. Bogatstvo riječi, njihove značenjske posebnosti s raznovrsnim uporbama, sve do slikovitih, razvijena frazeologija, osebujna sinonimika u sadašnjosti i ropšlosti, izgrađeno stručno nazivlje, posebnosti fonetike i fonologije, pravopisa i grafije odnosno tekstologije, morfologije i tvorbe svake pojedine riječi od njezine prve pojave preko svih povijesnih mijena do sadašnjega oblika — sve je to dosad bilo u dobroj mjeri pretano blago i tek ovim rječnikom dolazi na vidjelo u punoj mjeri i pravoj vrijednosti.

Dosad je objavljeno pet svezaka Rječnika hrvatskoga kajkavskoga književnog jezika: svezak prvi, riječi: A — CENINA, svezak drugi, riječi: CENITEL — DRIŠTAVICA, svezak treći, riječi: DRIŠTLO — HIRKANSKI, svezak četvrti, riječi: HIRŠAVSKI — KAĀATI SE. Peti svezak Rječnika hrvatskoga kajkavskoga književnog jezika obuhvaća riječi KAĀE — LAZNO. Objavila ga je (kao i prethodna četiri) Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, a izrađen je (kao i svi dosad objavljeni) u Zavodu za hrvatski jezik u Zagrebu. Redigirali su ga: Božidar Finka (glavni redaktor i urednik), Vida Barac-Grum, Ivan Kalinski, Mijo Lončarić, Antun Šojat, Nada Vajs i Vesna Zečević. Kao obrađivači se navode: Vida Barac-Grum, Marica Čunčić, Mijo Lončarić, Tomislav Prpić, Zora Reizer, Antun Šojat, Nada Vajs i Vesna Zečević.

U Rječniku hrvatskoga kajkavskoga književnog jezika donosi se i znanstveno leksikografski obrađuje rječničko blago sadržano u obuhvaćenim izvorima pisanim hrvatskim kajkavskim narječjem. To je narječje od 16. do sredine 19. stoljeća bilo osnovica jezika hrvatske kajkavske dijalekatske književnosti.

Kajkavski rječnik teži za tim da bude odraz jezika kajkavske pisane riječi od 16. do polovice 19. stoljeća (do hrvatskoga narodnoga preporoda, odnosno do prihvaćanja štokavštine kao osnovice književnog jezika i u uož, kajkavskoj Hrvatskoj) i novije kajkavske književnosti 20. stoljeća, upravo do 2. svjetskog rata, tj. one kajkavske književnosti koja je još pisana tradicijskom kajkav-

skom koine. Za izradbu je Kajkavskog rječnika prikupljeno (u Zavodu za hrvatski jezik u Zagrebu, gdje se djelo i izrađuje) oko 800.000 leksikografskih kartotečnih jedinica iz 441 kajkavskoga izvora (360 objavljenih i 38 rukopisnih iz starije kajkavske književnosti i 43 izvora iz kajkavske književnosti 20. stoljeća).

Stručna leksikografska i metodološka strana obradbe potanko je razrađena i objavljena u 1. svesku Kajkavskog rječnika god. 1984. u poglavljima pod ovim naslovima:

O Rječniku hrvatskoga kajkavskoga književnog jezika,

O popisu izvora za Kajkavski rječnik,

Popis izvora za Kajkavski rječnik,

Opis obradbe i upute za služenje Rječnikom,

Priručna literatura,

Pojmovne kratice.

Svaki se svezak (približno 50 autorskih araka) striktno obrađuje u skladu s prihvaćenim kriterijima i svaki se posebno recenzira (dva recenzenta) i prodiskutira na sjednicama najpozvanijega filološkoga tijela u Republici Hrvatskoj — u Razredu za filološke znanosti HAZU. Tako je i 5. svezak prihvaćen za tisak na temelju dviju stručnih recenzija članova Akademije (akademici Milan Moguš i Branimir Glavičić), pa je to puna garancija za visoku kvalitetu toga našega osebujnoga povijesnoga leksikografskoga djela i jednoga od kapitalnih djela u izdanju HAZU. Treba naime reći da će tek izlaskom Rječnika hrvatskoga kajkavskoga književnog jezika (predvidljivo u oko 15 svezaka) hrvatski jezik dobiti zaokruženu leksikografsku sliku svoje pisane riječi.